

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА "ІНСТИТУТ ФАРМАКОЛОГІЇ ТА ТОКСИКОЛОГІЇ"

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор
ДУ "ІФТ НАМН України",
член-кор НАМН України, д.мед.н

Т.А.Бухтіарова

04 . 2021 р.

«СХВАЛЕНО»

рішенням Вченої Ради

ДУ "ІФТ НАМН України"

Протокол №   2

від 20.04. 2021   р.

Положення

про Порядок розроблення, відкриття, перегляду, оновлення та закриття освітніх програм підготовки фахівців за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України»

1. Загальні положення

1.1. Порядок розроблення, відкриття, перегляду, оновлення та закриття освітніх програм підготовки фахівців за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України» (далі – Порядок) розроблений відповідно до Закону України «Про вищу освіту», постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», підзаконних нормативних актів та рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо порядку розроблення, оновлення та моніторингу якості освітніх програм, вимог Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо порядку їх акредитації.

Окрім загальнодержавної нормативної бази в Порядку використано, проаналізовано (за необхідності – інтерпретовано відповідно до особливостей та специфіки діяльності ІФТ) інформацію з відкритих джерел електронних ресурсів – сайтів (включаючи нормативну базу) вітчизняних і закордонних закладів вищої освіти, національних та міжнародних установ і асоціацій.

Основні визначення, що використані у Порядку, наводяться у тлумаченні чинного законодавства України.

1.2. Порядок поширюється на освітні програми ІФТ з підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні.

1.3. Освітні програми (далі – ОП) визначають зміст освіти, який має сприяти взаєморозумінню і співпраці між людьми незалежно від расової, національної, етнічної, релігійної та соціальної приналежності. Вони мають враховувати різноманітність світоглядних підходів, сприяти реалізації права здобувачів вищої освіти на вільний вибір траєкторії навчання, забезпечувати розвиток здібностей кожної людини, їх формувати та розвиток як особистості згідно з прийнятими у суспільстві духовно-моральними і соціокультурними цінностями.

1.4. ОП є локальним нормативним документом ІФТ, що розробляється на підставі затвердженого Міністерством освіти і науки України стандарту вищої освіти для відповідного рівня вищої освіти за певною спеціальністю (у разі відсутності затвердженого стандарту діє тимчасовий документ, який визначає обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного рівня вищої освіти; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, та результатів їх навчання; перелік обов'язкових компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів вищої освіти та ін.). Прийняття або внесення змін до чинного стандарту вищої освіти є підставою для перегляду існуючої або розроблення нової ОП.

1.5. ОП розробляється, переглядається та оновлюється проєктною групою під керівництвом гаранта ОП, які призначаються наказом директора ІФТ за поданням Вченої ради.

1.6. Процес розроблення, реалізації, моніторингу, перегляду, оновлення, закриття ОП документується в портфоліо ОП – зібранні усіх матеріалів, напрацьованих проєктною групою. Перелік складових такого портфоліо визначає гарант ОП. До портфоліо обов'язково включають ОП та додатки до неї; відомості за формами, передбаченими відповідними додатками до Ліцензійних умов. Крім того, до складу портфоліо включаються інші документи, напрацьовані проєктною групою (довідки, аналітичні звіти, таблиці, опитувальні листи та ін.).

1.7. Гарант ОП періодично (але не рідше одного разу на рік) звітує перед Вченою радою ІФТ щодо стану реалізації ОП.

1.8. ОП в ІФТ призначені для розроблення навчальних планів, програм навчальних дисциплін і практик та засобів діагностики якості надання освітніх послуг; визначення змісту освіти; проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти і використовуються під час проведення акредитаційної експертизи ОП за певними спеціальностями; інспектування та моніторингу якості освітньої діяльності щодо реалізації ОП за спеціальністю. Тексти всіх ОП, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, оприлюднюються на офіційному сайті ІФТ (розділ – Освітня діяльність).

1.9. ОП можуть реалізуватися ІФТ самостійно або спільно з іншими закладами вищої освіти в Україні та за кордоном.

1.10. Навчання за ОП проводиться за очною та/або заочною формами, у т.ч. дистанційно. У разі організації різних форм навчання та/або навчання за різними термінами структура, обсяг, змісти ОП мають бути ідентичними.

2. Розроблення проєкту ОП підготовки докторів філософії

2.1. Ініціаторами розроблення і започаткування ОП підготовки докторів філософії (далі – ОНП) можуть бути Вчена рада, адміністрація, наукові працівники ІФТ, роботодавці, інші зацікавлені особи.

2.1.1. Проєкт ОНП розробляється проєктною групою під керівництвом гаранта ОНП, які призначаються наказом директора ІФТ за поданням Вченої ради і включає в себе процес формування ОНП та навчального плану (далі – НП), який є невід’ємною складовою відповідної ОНП і визначає перелік та обсяг освітніх компонентів (далі – ОК) у кредитах ЄКТС, їх логічну послідовність, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік навчального процесу, форми підсумкового контролю, що забезпечують досягнення програмних результатів навчання (далі – ПРН) здобувачем ступеня доктора філософії.

2.1.2. Розробники ОНП при її підготовці мають:

- дотримуватися принципів системності, наступності, студентоцентризму, компетентності, збалансованості, гнучкості/адаптивності та реалістичності;
- забезпечувати відповідність мети, змісту ОНП, методів, форм, засобів, технологій і механізмів реалізації освітнього процесу очікуваним ПРН;
- дотримуватись принципів інноваційності та інтегрованості освіти і науки;
- забезпечити збалансованість і раціональний розподіл кредитів;
- врахувати здатність здобувачів вищої освіти опанувати окремі освітні компоненти та всю освітню програму, вклавшись у визначений час;
- забезпечити повноту документального, кадрового, інформаційного та іншого забезпечення ОНП;
- відповідність ОНП стандарту вищої освіти та Ліцензійним умовам.

2.2. Обсяг ОНП визначається у кредитах ЄКТС – системи трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти.

В системі ЄКТС одиницею вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення програмних результатів навчання, є кредит. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Обсяг освітньої складової ОНП становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Розподіл кредитів між циклами дисциплін та встановлення мінімальної кількості кредитів нормативним дисциплінам визначається галузевим стандартом вищої освіти (у разі його відсутності – тимчасовим стандартом).

ІФТ має право самостійно встановлювати кредити вибірково дисциплінам, а також може спрямувати частину кредитів варіативної частини змісту освіти на збільшення кількості кредитів нормативних дисциплін. Виключною прерогативою ІФТ є формування компонентів НП та встановлення кредитів вибіркової частини змісту освіти.

2.3. ОНП складається з наступних елементів.

2.3.1. Титульний аркуш. Містить назву ОНП, рівень вищої освіти, що присуджується; шифр та назву галузі знань, код і найменування спеціальності; назву спеціалізації; дату та номер протоколу затвердження ОНП Вченою радою ІФТ та дату та номер наказу введення в дію; ID відповідно з ЄДЕБО.

2.3.2. Лист погодження. Містить інформацію про склад проєктної групи (прізвища, власні імена, наукові ступені та вчені звання членів групи), прізвище та власне ім’я гаранта ОНП, прізвища і власні імена заступника директора з наукової роботи ІФТ та інших посадових осіб, які погоджують зміст ОНП.

2.3.3. Передмова. У передмові вказується ким і на основі якого нормативного документу розроблена ОНП, вказуються прізвища та власні імена осіб, які були додатково залучені до розробки ОНП, посади і назви організацій, де вони працюють; наводяться процедури та процеси на які поширюється ОНП та її користувачі.

2.3.4. Профіль ОНП. Розділ містить вичерпну інформацію про ОНП та її характерні особливості і складається з таких підрозділів: «Загальна інформація», узгоджена з місією та стратегією ІФТ «Мета освітньо-наукової програми», «Характеристика освітньо-наукової програми», «Придатність до працевлаштування та подальшого навчання», «Викладання та оцінювання», «Програмні компетентності», «Програмні результати навчання», «Ресурсне забезпечення реалізації програми», «Академічна мобільність».

2.3.5. Перелік освітніх компонентів ОНП та їх логічна послідовність. Перелік ОК подається у вигляді таблиці. У цьому розділі також подається структурно-логічна схема послідовності вивчення навчальних дисциплін та інших компонент ОНП.

Формування переліку ОК, присвоєння їм певної кількості кредитів ЄКТС та встановлення форм підсумкового контролю здійснюється паралельно з формуванням НП.

2.3.6. Форми атестації здобувачів вищої освіти. У розділі подається інформація про нормативні форми атестації.

2.3.7. Матриця відповідності програмних результатів навчання програмним компетентностям. Матриця оформлюється як двовимірна таблиця, в якій представлено відповідність програмних результатів навчання (далі – ПРН) програмним компетентностям (далі – ПК).

2.3.8. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП. У розділі наводиться двовимірна таблиця, що містить відповідність ПК (загальних і спеціальних) обов'язковим ОК ОНП. Позначка на перетині означає, що певна ПК забезпечується обов'язковим ОК поточного рядка ОНП.

2.3.9. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми. Матриця має вигляд двовимірної таблиці, яка показує забезпеченість ПРН обов'язковим ОК ОНП. Позначка на перетині означає, що певний ПРН забезпечується обов'язковим ОК ОНП поточного рядка.

2.3.10. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Наводиться інформація застосованих в ІФТ процедур і заходів, передбачених законом України «Про вищу освіту», а саме:

- визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників ІФТ та регулярне оприлюднення результатів такого оцінювання на офіційному веб-сайті ІФТ;
- забезпечення підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- інших процедур і заходів.

Основним нормативним документом щодо функціонування системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ІФТ є «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ІФТ».

3. Відкриття ОНП

3.1. Рішення про відкриття ОНП приймає Вчена рада ІФТ за результатами розгляду підготовленої проєктною групою пропозиції, яка містить аналіз актуальності запропонованої

ОНП з акцентом на її наукову та практичну значущість, наявність в ІФТ відповідної матеріально-технічної бази та кадрового забезпечення. В пропозиції також вказується досвід вітчизняних та іноземних закладів вищої освіти (наукових установ) щодо започаткування подібної ОНП. До пропозиції додаються довідки, аналітичні звіти, таблиці, опитувальні листи тощо, проекти ОНП та НП.

3.2. За позитивного рішення Вченої ради ІФТ про відкриття ОНП, електронні версії ОНП та НП оприлюднюються на сайті ІФТ для громадського обговорення та отримання рекомендацій та зауважень від всіх зацікавлених сторін.

3.3. За результатами узагальнення наданих зауважень та пропозицій проєктна група готує остаточні версії ОНП та НП, надає їх на розгляд Вченої ради і затвердження наказом по ІФТ.

3.4. Остаточна версія ОНП та НП оприлюднюються на сайті ІФТ на сторінці «Освітня діяльність/Освітньо-наукові програми».

4. Перегляд, оновлення та удосконалення ОНП

4.1. Перегляд ОНП передбачає щорічні процедури внесення змін в діючу ОНП в результаті проведеного аналізу та обговорення отриманих на затверджену і оприлюднену ОНП рекомендацій та зауважень всіх груп стейхолдерів з метою її оновлення або удосконалення (модернізації).

Під оновленням розуміють процедури внесення змін у відповідні освітні компоненти ОНП в частині методів навчання, тематики, критеріїв оцінювання, форм поточного контролю.

Удосконалення ОНП передбачає процедури, що передбачають суттєві якісні зміни мети та/або фокусу, компетентностей, програмних результатів навчання, назв освітніх компонентів, матриць ОНП тощо.

4.2. Підставою для перегляду та оновлення можуть бути:

- результати моніторингу; ініціатива і пропозиції гаранта ОНП та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти та/або дорадчих органів;
- ініціатива і пропозиції стейкхолдерів (випускники, роботодавці та ін.); результати самоаналізу та за підсумками акредитації;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру та/або інших ресурсних умов реалізації ОНП.

Обов'язковими підставами для перегляду та оновлення чинної ОНП є:

- зміни в законодавстві України про освіту;
- зміни у постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» шифру та назви галузі знань/спеціальності, відповідно до якої реалізується ОНП;
- затвердження стандартів вищої освіти за спеціальністю або внесення до них змін;
- запровадження нових форм навчання.

4.3. Важливим інструментом періодичного перегляду ОНП є моніторинг реалізації ОНП (далі – моніторинг).

Моніторинг може здійснюватись шляхом аналізу документації із забезпечення якості реалізації ОНП (документи щодо ліцензування освітньої діяльності та акредитації освітніх програм); НП та робочих навчальних планів; звітів із самооцінювання тощо; виявлення недоліків та необхідність врахування зауважень та рекомендацій, наданих експертами; за результатами анкетування (опитування) здобувачів вищої освіти, що навчаються за відповідною ОНП, роботодавців та інших стейкхолдерів, науково-педагогічних працівників. При цьому важливим є порівняння, аналіз та врахування національного та іноземного досвіду реалізації подібних ОНП (галузь знань, спеціальність, освітній рівень тощо), інноваційних тенденцій у сфері вищої освіти та науки в обраній предметній галузі.

Моніторинг не передбачає обов'язкове внесення змін до ОНП або її перегляд.

4.4. Перегляд чинної ОНП здійснюється періодично, щонайменше 2 рази у термін її дії, останній раз – не пізніше ніж за один семестр до завершення діючої редакції.

4.5. Перегляд та оновлення чинної ОНП здійснюється у тому ж порядку, що й відкриття ОНП.

5. Закриття ОНП

5.1. ОНП може бути виключена з переліку програм, що реалізуються ІФТ, з ініціативи:

— адміністрації або Вченої ради ІФТ в разі обґрунтованої відмови від її реалізації та/або низької якості її реалізації, виявленої при проведенні будь-якої з процедур внутрішнього або зовнішнього оцінювання якості ОНП;

— приймальної комісії ІФТ в разі відсутності набору вступників упродовж 2 років після закінчення навчання випускниками.

5.2. Рішення про закриття ОНП приймає Вчена рада ІФТ.

6. Прикінцеві положення

6.1. Описи ОНП, що реалізуються ІФТ, розміщуються на сайті ІФТ на сторінці приймальної комісії. Повний зміст освітніх програм розміщується на сайті ІФТ на сторінці «Освітня діяльність/Освітньо-наукові програми».

6.2. Відповідальними за формування і зберігання електронних версій та паперових документів щодо портфоліо ОНП є її гарант та відділ науково-методичної, інформаційної та патентно-ліцензійної роботи.

6.3. Відповідальними за повноту й своєчасність розміщення інформації про ОНП, НП, графік освітнього процесу на сайті ІФТ і в ЄДЕБО є гарант ОНП і завідувач відділом науково-методичної, інформаційної та патентно-ліцензійної роботи.